

PSIHOFIZISKĀS ATTĪSTĪBAS PARAMETRI

7 gadi

Kustību iemaņas

Prot ātri pārkārtoties kustībā, līdzināties kolonā, rindā, aplī.

Prot izpildīt ritmiskas kustības noteiktā tempā.

Prot slēpot, slidot, braukāt ar divriteni.

Mācās peldēt bez atbalsta, spēlēt badmintonu, tenisu.

Vienlaicīgas, sakārtotas roku un kāju kustības, palielinās soļa garums un palēninās staigāšanas ātrums un attālums.

Vairumam bērnu ir pareiza stāja.

Ievērojami palielinās skriešanas ātrums.

Trenējoties labi apgūst mešanas iemaņas

Roku kustība un palīdzība sev pašam

Labi prot strādāt ar dažādiem materiāliem - papīru, kartonu, audumu.

Iever diegu adatā, piešuj pogas.

Prot izmantot zāģi, ēveli, āmuru.

Saudzīgi uzturas pret lietām.

Izpilda individuālus rīkojumus, veidojas darba iemaņas - uzkopt istabu, laistīt puķes utt..

Redzes uztvere

Pareizi nosauc parastas un sarežģītas ģeometriskas formas.

Pareizi norāda ģeometrisku formu pamatatšķirības.

Zīmējot pareizi izmanto ne tikai krāsas, bet arī tonējumus.

Saskarsmes iemaņas un runas attīstība

Pārvalda lielāku vārdu krājumu, runa ir gramatiski noformēta, pazīst burtus, lasa zilbes.

Pirmais sasveicinās ar pieaugušo, pateicas, piedāvā vietu.

Sāk mācīties skolā.

Katrs sestais bērns runā ar gramatiskām kļūdām.

Pasīvais vārdu krājums - līdz 24000 vārdu, aktīvais - 5000.

Bērni mācās lasīt un rakstīt.

Lai 18 gadu vecumā apgūtu 80000 vārdu, bērnam jāiemācās 5000 vārdu gadā, dienā - 13 vārdu.

Domāšanas spējas

Pārvalda tiešu un apgrieztu skaitīšanu līdz 10, risina vienkāršus salikšanas un atņemšanas uzdevumus.

Diferencē skaitu neatkarīgi no formas, lieluma; visparina izmantojot izņēmuma metodi; motivē.

Precīzi nostāda cēloņu - seku sakarības, izdala būtisku posmu.

Loģiskās domāšanas attīstības sākums.

Psihes un spēles darbības īpatnības Izveido spēles plānu, pilnveido to iecerī. Spēles procesā vispārina un analizē savu darbību. Spēle var turpināties vairākas dienas. Priekšroka ir grupu spēlēm. Sarežģītie morāles pārdzīvojumi par savu un citu rīcību. Ir spējīgs kritiski analizēt rakstura īpatnības un cilvēku savstarpējās attiecības. Kreativitātes virsotne, kas ar laiku tiek apspiesta skolā. Zēni un meitenes vēl spēlējas kopā.

6 gadi

Kustību iemanas

Kustības ir vieglas un smalkas, enerģiskas un precīzas.

Aizrautīgi lec ar ieskriešanos augstumā un tālumā.

Atvēzējas metot priekšmetu.

Prot ar pieliekošo soli iet pa solu.

Prot lēkāt uz vietas, mainot kājas.

Labi izpilda lēcienus uz vietas un virzoties uz priekšu uz vienas vai abām kājām, tālumā no vietas un ar ieskriešanos, augstumā.

Prot pareizi izmantot roku atvēzienu atgrūžoties.

Roku kustības un palīdzība sev pašam

Ķer bumbu ar vienu roku.

Brīvi zīmē ar zīmuli un krāsām, izgriež ar šķērēm jebkuras formas.

Visu prot darīt patstāvīgi - mazgāties, gērbties, izmantot galda piederumus.

Aktīvi uztur kārtību mājās un bērnudārzā.

Redzes uztvere

Nosaka un nosauc jaunas ģeometriskas formas - rombu un ovālu.

Pareizi nosauc krāsu tonējumus - zilu, rozā, violetu, pelēku.

Saskarsmes iemanas un runu attīstība

Piektā gada beigās bērna izteicieni sāk atgādināt īsus stāstus.

Sešu gadu vecumā notiek atvasinātu vārdu jēdzienu apgūšana.

Pazeminās jaunvārdu darināšanas intensitāte, attīstās paškontroles iemaņas un kritiskā attieksme pret savu runu.

Atvasinātais vārds tiek būvēts uz iekšējās analīzes pamata.

Veidojas ziņojumu analīze, attieksme pret savu un citu runu.

Runa ir saprotama un skaidra.

Savas darbības saskaņo ar citiem cilvēkiem.

Sāk apzināti ievērot uzvedības normas, zina to jēgu.

Ne tikai pats izpilda uzvedības noteikumus, kā arī vēro, lai tos pildītu citi bērni.

Prot uzrakstīt savu vārdu.

Pazīst līdz 8000 vārdu.

Domāšanas spējas

Iespējama kļūst cēloņu - seku attiecību noteikšana izziņas, valodu u. c. procesos.

Valoda kļūst par pētīšanas objektu.

Skaita līdz 10, saliek kopā vienības, ir izpratne par dalīšanu vienādās daļās.

Secīgi nosauc nedēļas dienas, gadalaikus.

Prot apkopot 4 - 5 priekšmetus, izmantojot izņēmuma un izslēgšanas metodes, nosauc vispārināto jēdzienu sastāvdaļas. Prot secināt pēc 2 - 4 attēliem, prāto.

Attīsta sociālo domāšanu.

Bērns zina, kas viņš ir, kāda ir viņa vieta pasaulē.

Psihes un spēles darbības īpatnības

Var būt izveidoti stipras gribas pamatelementi - mērķa nostādīšana, lēmumu pieņemšana, darbības plāna sastādīšana un izpilde, gribas piepūles izpausme un rezultātu novērtēšana.

Septiņu gadu vecumā cilvēks sāk apzināties sevi kā sociālu indivīdu, viņam rodas vajadzība pēc jaunas dzīves pozīcijas un sabiedriski nozīmīgas darbības.

Bērnā parādās "iekšējā pozīcija", kas nākotnē būs raksturīga dažādos dzīves etapos.
Parādās noturīga interese par spēli.
Ir iemīļotas spēles un lomas.
Spēles sižets iegūst pilnību, spilgtumu, izteiksmību.
Spēlē arvien biežāk tiek atspoguļota apkārtējo cilvēku dzīve.
Bērni spēlē grupu un lomu spēlēs.
Bērnu uzmanība ir viengabalains, saformēts process.

5 gadi

Kustību iemaņas

Veidojas pareiza stāja, pareizi prot turēt galvu, staigājot un skrienot.
Labi koordinētas roku un kāju kustības.
Prot staigāt un skraidīt pa apli, uz pirkstgaliem, sadodoties rokās; bez bailēm lec no augstuma.
Prot staigāt uz 30 cm augsta un 20 cm plata stienīša.
Palielinās lēciena garums no vietas, apgūst lēcieni ar ieskrējieni.
Pagaidām nepietiekami izmanto roku atvērzienu, vāji atgrūžas, dažreiz piezemējas uz visas pēdas.
Labi lec uz vienas kājas uz vietas un ar virzīšanu uz priekšu.
Ir pareizs roku atvērziens un ķermeņa pagrieziens metot.
Labāk tiek noturēts metiena virziens, attīstas mešanas iemaņas mērķī.
Trenējoties pilnīgi apgūst iemaņas rāpot mainīt kājas.
Prot stāvēt uz vienas kājas, staigāt uz pirkstgaliem un papēžiem, kā arī samazinātā laukumā (starp uzzīmētām uz gridas līnijām, uz sola, baļķa).

Roku kustības un palīdzība sev pašam

Sit bumbu pret zemi, uzmet un ņem to.
Skaidri koordinē pirkstu kustības konstruējot.
Labi un brīvi zīmē horizontālas un vertikālas līnijas.
Prot pareizi izmantot ikdienišķus sadzīves priekšmetus.
Prot uzturēt kārtību un tīrību istabā.
Patstāvīgi apģērbjas, tai skaitā saņorē kurpes.
Prot pilnvērtīgi palīdzēt klāt galdu, novākt galdu pēc ēšanas, noslaucīt galdautu, izvietot krēslus utt..

Redzes uztvere

Pazīst astoņas krāsas, zīmēšanā izmanto arī tonējumus.

Saskarsmes iemaņas un runas attīstība

Izmanto lielu struktūru kompleksu.
Labi pārvalda gramatiskas struktūras.
Prot novērtēt teikumus kā gramatiskās/ negramatiskās struktūras un labot.
Saprot jokus un sarkasmu, atpazīst divdomības
Pielāgo valodu situācijai un klausītājam.
Vairāk ir ieinteresēts vienaudžos nekā pieaugušajos.
Paaugstinās ieinteresētība draudzībā.
Tipiski kļūst strīdi starp vienaudžiem.
Bērns pilnīgi apgūst ikdienās nepieciešamo vārdnīcu.
Leksika tiek bagātināta ar sinonīmiem, antonīmiem utt.
4, 5 - 5 gadu vecumā beidzas dzimtās valodas fonētiskās sistēmas veidošana, kas veido gatavību rakstīšanai.
Frāžu izruna ir laba.
Prot savas vēlmes pakļaut pieaugušo prasībām, iegaumē savstarpējo attiecību likumus.

Runu uztver kā saskarsmes līdzekli, kontaktu dibināšanas veidu un prieka avotu.

Attīstās dažādi sociālo kontaktu tipi.

Pazīst un apraksta notikumu struktūras.

Skaidri izrunā vārdus un burtus, viegli veido garus teikumus, labprāt stāsta par redzētu un dzirdētu.

Domāšanas spējas

Zinātkāres attīstība liek bērnam uzdot un atbildēt arvien sarežģītākus jautājumus, kuri prasa atbildes vai pārdomu novērtēšanu no pieaugušo puses.

Prot sakārtot priekšmetus pieaugošā un dīlstošā kārtībā.

Orientējas savās un sarunbiedra ķermeņa daļās.

Skaita līdz 5, salīdzina daudzumus.

Tiek veidota jēdzienu visparināšana (mēbeles, augļi, transports).

Stāstā prot izdalīt cēloņu - sekū attiecības.

Prāto par ieraudzīto, kritiski aizrāda citiem.

Bērns saprot, ka pastāv dažādi uzskati

Domāšanai ir nopietns lēciens: bērns iziet aiz esošas esamības un sāk dzīvot pasaulē, kas izsaka laiku.

Parādās jēdzieni "šodien, vakar, vispirms, pēc tam". Tas ļauj pāriet no izolētiem iespaidiem uz likumsakarību meklēšanu, kas ir pasaules iekārtojuma pamatā.

Sāk salīdzināt faktus, analizēt notikumus, pilnveidojas atmiņa.

Kļūst ļoti zinātkārs un prasa atbildes uz neskaitāmiem jautājumiem.

Psihes un spēles darbības īpatnības

No līdera lomas ir spējīgs pāriet uz izpildītāja lomu spēlē ar vienaudžiem.

Runas izmantošana kļūst svarīga, lai formulētu tematu, apspriestu lomas un tēlotu ainu.

Par saskarsmes pamatformu kļūst izzināšana.

Palielinās spēļu daudzveidība, sižetu nodoms kļūst bagātāks.

Spēles kodols ir savstarpējās attiecības.

Spēlē pakļaujas noteiktiem likumiem, kas atspoguļo sabiedriskas funkcijas.

Parādās atbildības pirmsākumi par uzticētu darbu, tiecas būt noderīgs apkārtējiem.

Pieaug novērošanas spējas.

Ir spējīgs domās iztēloties neredzētas lietas (okeāns, tuksnesis utt.).

Kas bērniem patīk šajā vecumā

Klausīties pieaugušo stāstus un uzdot daudz jautājumu.

4 gadi

Kustību iemanas

Brīvas, koordinētas roku kustības, staigājot nešļūkā kājas.

Nolec no 15 - 20 cm augstuma un lec 15 - 20 cm tālumā, leka uz vietas.

Pēc signāla prot apstāties.

Tiek atzīmēts nevienmērīgs temps un nepietiekama kustību precizitāte, norādīta virziena neievērošana, šūpošanās uz sāniem, roku izstiepšana līdzsvara saglabāšanai, kājas staigāšanas laikā ir ieliekas.

Vēl nav precīzu mešanas iemaņu, roku atvēršana, ķermeņa pagriešana.

Vieglāk veicas ar bumbas mešanu un ķeršanu, nekā ar mešanu tālumā.

Tiek atzīmēti pieliekami soļi rāpojot, roku kustības ne vienmēr saskaņo ar kāju kustībām.

Roku kustības un palīdzība sev pašam

Met bumbu ar abām rokām, atgrūž to, ķer, piespiež pie krūtīm.

Iedarbina mehānisko rotaļlietu ar atslēgu, uzvelkot to.
Prot pareizi turēt zīmuli un vilkt horizontālas un vertikālas līnijas.
Veidojas higiēnas iemaņas - kārtība, roku mazgāšana pēc tualetes.
Patstāvīgi ģērbjas, aizpogā pogas, aiztaisa rāvējslēdzēju, taču vēl nesašņorē apavus.
Patstāvīgi ēd, prot pareizi turēt karoti, dakšīņu.
Patstāvīgi mazgājas un noslaukās.

Redzes uztvere

Pazīst 6 pamatkrāsas, sameklē priekšmetus pēc krāsas un tonējuma.
Pazīst un sameklē apli, kvadrātu, trīsstūri, prot salīdzināt garumu, platumu un augstumu.

Saskarsmes iemaņas un runas attīstība

Izmanto teikumu komplekso struktūru.
Prot uzturēt sarunas tematu un papildināt to ar jaunu informāciju.
Jautā par izteikumu nozīmi.
Valodas līmeni pielāgo klausītājam (piem., runā vienkāršāk sarunā ar divgadīgu bērnu).
Dod priekšroku rotaļu biedram.
Ar vienaudžiem sadarbojas verbāli, dažreiz fiziski.
Nevēlamus bērnus izslēdz no spēles.
Bērns saprot saliktus teikumus, priedēkļa nozīmi arī ārpus konkrētas situācijas.
Runā lieto teikumu no 5 - 6 vārdiem.
Vārdu krājums - 2000 - 3000 vārdi.
Uzmanīgi klausās, pārstāsta, izdala būtisko pasakā, nosauc zīmējumu sižetus.
Runa ir gramatiski noformēta.
Uzmanīgi ieklausās vecāku runā, nosauc viņu vārdā.
Runa pārsvārā ir gramatiski pareizi uzbūvēta, taču arī šajā vecumā skaņu izruna var būt nepareiza.
Četrgadīgiem bērniem runa jāizmanto dažādās situācijās, jo vecāki mudina runāt pareizi.
Bērniem jāprot diezgan sakarīgi aprakstīt nesenu notikumus, kā arī runāt par pagātņi un nākotni.
Bērnam jāprot stāstīt, taču nav jāgaida, ka viņš kā pieaugušais izšķirs reālo un izdomāto.
Prot vārdiski aprakstīt pazīstamu priekšmetu vai darbību, kas pašlaik neatrodas viņu redzes lokā (atbildēt uz jautājumu "Kas ir ābols?" vai "Ko nozīmē pirkt?").
Tikai četru gadu vecumā vai vēlāk bērni prot izpildīt runas konstrukcijas, kad nonāk konfliktā ar paša iespaidu.
Nosauc par draugiem bērnus, ar kuriem spēlējas.
Sociālas lomas grupā tiek sadalītas.
Saprot, ka viņu izjūtas atšķiras no citu bērnu izjūtām.
Beidzas dzimtās valodas gramatikas apgūšana.
Bērns izmanto 10 - 15 dzimtās valodas teikumu variantus.
Pastāsta par sevi.
Ir pietiekami apguvis runu, lai izteiktu savas domas, vēlmes un nodomus ar vārdiem nevis ar žestiem.

Domāšanas spējas

Būvē vertikālus modeļus, pats labo savas kļūdas, viegli apgūst palīdzību, orientējas lielumos.
Patstāvīgi savāc piecas matricas vienā.
Pareizi saliek piramīdu.
Atrod 8 - 10 attēlus no 10, pie tam bieži skaļi atkārto vārdu, kas apzīmē attēlu, meklē to, balstoties uz vārdisko aprakstu.
Izpilda piecpakāpju instrukciju.
Pareizi orientējas telpā, pazīst "blakus, aiz", atpazīst priekšmetus pēc taustes.
Pazīst "daudz, maz, viens", skaita līdz pieci, pazīst gadalaikus, diennakts daļas.
Jautā "kas? kamdēļ? kāpēc?"

Psihes un spēles darbības īpatnības

Sadala lomas starp vienaudžiem, lomu spēlē.

Lomu spēle - iztēlojas, ka spēlējas ar diviem vai vairāk bērniem. Pantomīmas izmantošana, lai iztēlotu vajadzīgu priekšmetu (piem., iztēlojas, ka ielej tēju no izdomātas tējkannas).

Realitātes un fantāzijas temati var saglabāties ilgu laiku.

Bērni sāk pavadīt savu spēli ar runu, kas liecina par regulētājfunkcijas veidošanu.

Parādās lomu spēle starp diviem - trim bērniem. Parādās iemīļotās spēles. Spēles ilgums 10 - 40 minūtes.

Konstruē vairāk kā 10 minūtes, apspēlē celtni "garāža, istaba, mājiņa". Ievēro elementāras uzvedības normas sabiedrībā, saprot, ko drīkst, ko - nē.

Visa uzmanība veltīta reālām lietām un cilvēkiem, kuri ir apkārt dotajā brīdī.

Ir spējīgs apzināti un mērķtiecīgi veltīt uzmanību piedāvātajai darbībai, taču uzmanībai nav stabila rakstura.

Pakāpeniski veidojas prasme pakļaut savas darbības un koncentrēt uzmanību tai darbībai, ko piedāvā pieaugušais.

Kas bērniem patīk šajā vecumā

Patīk rāpot.

Spēlēt ar būvmateriāliem.

3 gadi

Kustību iemanas

Pārlec pāri uz grīdas uzzīmētai līnijai .

Balnsē uz vienas kājas 7 - 10 sek..

Brauc ar trīsriteni.

Kustības kļūst daudzveidīgākas.

Pēc signāla prot pieturēt kustību, pāriet no vienas kustības uz citu, labi saglabā līdzsvaru, ejot pa stienīti, pārkāpj 30 - 35 augstu šķērsli, mainot kājas.

Turpinās vispārēju kustību attīstība (staigāšana, skriešana, rāpošana, mešana) Šī attīstība notiek galvenokārt uz kustību kvalitātes uzlabošanas rēķina, ir arvien lielāka saskaņotība un prasme pārvaldīt savas kustības atbilstoši apkārtējiem noteikumiem.

Prot nolekt no 15 cm augstuma, uz vietas, tālumā no vietas, pāri nūjai un auklai. Taču pagaidām trūkst roku atvēršana.

Roku kustības un palīdzība sev pašam

Būvē torni no 9 klucīšiem, pēc parauga - vilcienu.

Pēc parauga zīmē krustu.

Pēc lūguma zīmē cilvēku.

Izmanto šķēres.

Tīra zobus.

Palīdz uzklāt galdu.

Uzvelk mēteli vai kleitu bez palīdzības.

Labprāt zīmē, veido no plastilīna.

Zīmē primitīvas figūras.

Prot izjaukt rotaļlietas.

Izkrāso ierobežotas virsmas.

Patstāvīgi iet uz tualeti.

Pilnveidojas roku kustības - pareizas audzināšanas gadījumā bērns prot gandrīz patstāvīgi apģērbties, izģērbties, nomazgāties; pārņem dažādas sīkas delnu un pirkstu kustības: sāk turēt zīmuli, aizpogāties utt.

Redzes uztvere

Izvēlas krāsas (taču ir kļūdas)

Sameklē vienādus pēc formas priekšmetus: krustu, apli, zvaigzni, kvadrātu.

Pēc parauga būvē krustu vai trīs pakāpienus.

Atšķir kontrastkrāsas, formas un lielumus.

Saskarsmes iemanas un runas attīstība

Daudzas gramatiskās morfēmas (daudzskaitlis, pagātne, prievārdi utt.) izmanto pareizi. Pieaug valodas izmantošana, papildinās ar jēdzieniem "tur" un "tad".

Uzdod daudz jautājumu, galvenokārt, lai turpinātu sarunu, nevis informācijas saņemšanai.

Bieži strīdās ar vienaudžiem.

Labi atbild uz jautājumiem, atkārtoti vienkāršas frāzes no 6 - 7 vārdiem un ciparus.

Bērni aplūko attēlus grāmatā, klausās (5 - 10 min.) stāstus, saprot vārdu "liels, mazs" nozīmi.

Vārdu krājums ne tikai palielinās, bet parādās tieksme uz jaunu vārdu izgudrojumu.

Bērns sāk runāt par sevi, izmantojot "ES".

Aktīvais vārdu krājums ietver sevī līdz 1500 vārdu.

Vienkāršas frāzes vietā tiek izmantoti plaši teikumi.

Pilnveidojas valodas gramatiskās sistēmas apgūšana.

Pamatojoties uz saskarsmi, runa nosaka darbības.

Daudznozīmju vārdi tiek atbīdīti otrajā plānā, vārdu jēdzieni iegūst priekšmetisku attiecināšanu.

Attīstās sakarīgā runa.

Izveidojas pirmie vārdu veidošanas modeļi.

Parādās runas vispārināšanas raksturīgākās pazīmes, runa kļūst par uzvedības regulētāju.

Deklamē dzejoļus.

Pats ar sevi runā par trūkstošām lietām.

Bez pilnīgas izpratnes prot saskaitīt līdz 10.

Saprot 3 priedēkļus no 4 (iekšā, virs, zem, no), izmantotos komandās.

Nosauc savu vārdu, uzvārdu, dzimumu.

Ievēro secīgumu sarunā.

Viegli reproducē agrāk dzirdētus dzejoļus un dziesmiņas.

Pastāsta par redzēto dažos teikumos, kaut tomēr aprautos.

Ar jautājumu palīdzību prot pārstāstīt agrāk dzirdēto pasaku un stāstu saturu.

Mazulis runā īsām frāzēm un vienkāršiem teikumiem. Taču tajos ir daudz gramatisku kļūdu.

Bērņa runas plūsma ir aprauta, jo viņš meklē vārdus un veidus paust savu ziņojumu.

Formējas selektīva attieksme pret bērniem, parādās "bērnu kolektīvi" (pagaidām nenoturīgi un nelieli), kad bērns dod priekšroku spēlei ar kādu noteiktu bērnu vai 2 - 3 bērniem.

Domāšanas spējas

Pazīst 2 - 4 pamatkrāsas.

Atpazīst priekšmetu pēc tā raksturīgākās daļas zīmējuma.

Viegli izpilda uzdevumus uz ielikšanu, orientējoties pēc lieluma.

cenšas būvēt vertikālus modeļus, iegāumē uzdevumu, saprot kļūdas.

Ar pieaugušo palīdzību prot ielikt vienu otrā 4 matrjoškas, saliek piramīdu, ņemot vērā gredzenu lielumu, taču dažreiz ignorē augšējo un apakšējo gredzenu starpību.

Atrod 5 - 6 attēlus no 10.

Izvēlas visgarāko līniju no trim, atbildot uz jautājumu "Kura līnija ir garāka?".

Var saprast pieaugušo runas jēgu par notikumiem un parādībām, kas nav bijusi viņu personīgā pieredze.

Labprāt skatās multenes.

Pazīst rotaļlietas un zina to izmantošanas iespējas.

Prot patstāvīgi aplūkot grāmatas un attēlus.

Spēlē izmanto dažādas ģeometriskas formas, pareizi nosauc tās.

Ne tikai pazīst, bet arī pareizi nosauc pamatkrāsas.
Sižetiskās celtnes kļūst sarežģītākas.
Domāšana ir uzskatāmi - iedarbīga.
Par izziņas darbības pamatformu kļūst priekšmetiski - manipulatīvā spēle.
Saglabā atmiņā notikumus, kas ir notikuši pirms gada.

Psihes un spēles darbības īpatnības

Iepriekš izplānotas simboliskās spēles - paziņo par nolūku un meklē spēlei vajadzīgus priekšmetus.
Vienu priekšmetu aizstāj ar citu.

Priekšmeti tiek uzskatīti kā subjekti, kuri spēj darboties patstāvīgi (piem., liek lelei pacelt savu cepurīti).

Uzmanības noturīgums līdz 27 minūtēm.

Saprot, ka ir jādalās ar mantām.

Izrāda labsirdību pret maziem bērniem.

Ja bērns ir ieinteresēts spēlē, novirzīt viņu ir grūti, taču tikpat grūti ir piesaistīt viņa uzmanību tam, kas nav viņam interesants.

Apjēdz sevi, izdalot no apkārtējiem pieaugušajiem. Ārēji šī izpratne izpaužas tā, ka bērns sāk runāt par sevi pirmajā nevis trešajā personā: "Iedod man bumbu. Es lēkāju. Paņem mani līdzi".

Spēlei ir lomas raksturs.

Parādās kaitīgi ieradumi - sūkāt pirkstus, mēli, lūpu, vaigu, graužt nagus un zīmulī.

Miega ilgums 12 - 12,5 st.

Spēle ar vienaudžiem, mainot darbības.

Viegli atvadās no mammas.

Konstruktīvas darbības sākums.

Beidzas otrais psihs veidošanas etaps - sensorais.

Darbībām ir psihomotorais raksturs, t. i. kļūst apzinātas.

Sensomotorā attīstība kļūst par visu psihisku funkciju veidošanas bāzi, tai skaitā uztveres, uzmanības, mērķtiecīgas darbības, domāšanas un apziņas.

Var atrasties nomodā līdz 6 - 6,5 st., jo palielinās nervu sistēmas darbaspējas.

Nav spējīgs ilgi gaidīt, neprot ilgstoši nosēdēt vai saglabāt vienu pozu.

Ātri nogurst no vienuļīgas darbības.

Ir viegli uzbudināms, ja ilgu laiku atrodas bezdarbībā.

Parādās jauni darbības veidi.

Manipulācijas ar zīmulī, mālu pārvēršas tēlotājdarbībā.

Pakāpeniski attīstās konstruktīvā darbība: spēlējoties ar klucīšiem, bērns ne tikai reproducē celtnes, ko parādīja pieaugušie, bet arī pats cenšas būvēt pazīstamus priekšmetus.

Kas bērniem patīk šajā vecumā

Patīk palīdzēt vecākiem mājsaimniecībā.

Smīdināt citus.

Grib kaut ko labu izdarīt vecāku labā.

Patīk spēlēt uz grīdas, ar klucīšiem, kastēm, mašīnām, vilcieniem.

Patīk palīdzēt pieaugušajiem mājās un dārzā.

Patīk aplūkot attēlus, pie tam daudz runā, jautā, ar interesi un uzmanību klausās pieaugušo stāstus.

2 gadi 6 mēneši

Kustību iemanas

Balansē uz vienas kājas 3 - 5 sek.

Jaunās kustības iegaumēšanai mazulim pietiek ar 1 - 2 paskaidrojumiem un demonstrēšanu.

Visu nomoga periodu bērns kustas, patstāvīgi pārkāpj pāri 20 - 30 cm augstam šķērslim. Staigā pa trepēm, mainot kājas.

Roku kustības un palīdzība pašam sev

Būvē torni no 8 klucīšiem, pēc parauga būvē vilcienu, pievienojot skursteni.

Reproducē apli, horizontālu līniju.

Pēc parauga būvē tiltu no 3 klucīšiem, kā arī mēģina salocīt papīru četrkārtīgi.

Akurāti ēd ar karoti un prot izmantot dakšu.

Izmanto sēdekli tualetē.

Pateicoties delnu muskuļu stiprināšanai, pilnveidojas roku kustību precizitāte.

Patstāvīgi uzbūvē vienkārša sīzeta būves, nosauc savas celtnes.

Prot patstāvīgi apģērbties, izņemot aizpogāšanu un šņorēšanu.

Ar zīmuļa, otas, plastilīna, māla palīdzību "attēlo" vienkāršus priekšmetus un nosauc tos.

Redzes uztvere

Atrod priekšmetu atbilstoši to zīmējumam.

Atšķir 4 kontrastkrāsas.

Sameklē pēc formas un lieluma līdzīgus priekšmetus.

Pēc parauga prot sameklēt 4 dažādu ģeometrisku formu priekšmetus, labi pazīst 4 pamatkrāsas.

Saskarsmes un runas attīstības iemaņas

Atdarīnot pieaugušos, atkārtoti divu vai četrpaku dzejoļus (reproducē tos pēc dažām stundām).

Saprot darbību apzīmējumus dažādās situācijās (parādi, kurš sēž, kurš gul), izprot prievārdu nozīmi konkrētās situācijās (uz kā tu sēdi?).

Bērnam ir saprotamas cēloņsakarības.

Izmanto vietniekvārdus, darbības vārdu, pagātni, daudzskaitli.

Izmanto krāsu nosaukumus, pareizi nosauc katru krāsu.

Atstāsta dažus dzejoļiskus no galvas.

Atkārtoti visu dzirdēto.

Atbild uz 6 - 10 jautājumiem.

Nosauc savu vārdu, uzvārdu.

Sauc sevi "Es", citus - "Tu"

Bagātāka un izteiksmīgāka mīmika.

Runa kļūst ne tikai par saskarsmes, bet arī par apkārtējās pasaules izzināšanas līdzekli.

Vārdu krājums - 500 - 1000 vārdi.

Vēl grūti izrunāt skaņas "r", "l" un šņāceņus.

Uzdod jautājumus: kur? kādēļ? kāpēc?

Sarunā izmanto visas vārdu šķiras, izņemot divdabjus.

Runā paplašinātos teikumus, izmantojot arī palīgteikumus.

Savas darbības apzīmē ar vārdiem.

Domāšanas spējas

Izvieta priekšmetus pēc lieluma divās dažādās kārbās, grupējot.

Saliek sagrieztu attēlu no 4 daļām.

Starp 4 - 5 priekšmetiem atrod vienu, kas visprecīzāk atbilst zīmējumam.

Labi prot ielikt cilindrus un tases vienu otrā, parasti izmantojot mēģinājumu un kļūdu metodi; prot ielikt matrjoškas vienu otrā.

Izpilda četrpakāpju instrukciju.

Atpazīst, zina un stāsta par dažādu priekšmetu izmantošanu.

2 minūtes skatās grāmatu, rādot attēlus, šķirstot lappuses.

Prot primitīvi salīdzināt, secināt un visparināt

Psihes un spēles darbības īpatnības

Zina savu dzimumu.

Pamana atšķirības starp dzimumiem.

Ar lielu prieku novēro citu bērnu spēli.

Liek lelles gulēt, mazgā viņu apģērbu, vizina ar mašīnu.

Grūti koncentrējas uz vienkārīgu, nepievilcīgu darbību, taču spēlē prot ilgi noturēt uzmanību.

Miega ilgums 12 - 12,5 st.

Parādās lomu spēles elementi.

Kas bērniem patīk šajā vecumā

Klausīties vienkāršus tekstus no bērnu grāmatām.

1,9 - 2 gadi

Kustību iemana

Patstāvīgi kāpj augšā pa kāpnēm

Apsēžas uz kājām, skraida

Rāpjas augšā uz krēsla, nokāpj lejā

Lēkā uz abām kājām

Prot, nenokritot, noiet pa 15 - 20 cm platu un 15 - 20 cm augstu stienīti

Roku kustība un palīdzība sev pašam

Paceļ, dzer, noliek tasīti vietā

Kontrolē vajadzību uz tualeti

Prot uzbūvēt no klucīšiem - vārtus, soli, mājiņu u. c. vienkāršus priekšmetus

Prot daļēji patstāvīgi vai ar nelielu pieaugušo palīdzību noģērbties - novilkt kreklu, biksītes, noaut zābakus, noņemt cepuri

Redzes uztvere

Atšķir dažas kontrastkrāsas

Orientējas 3 - 4 kontrastpriekšmetos un lielumos (starpība 3 cm)

Bērnu ārsta rokasgrāmata: pēc pieaugušā parauga un vārdiem izvēlas divas kontrastkrāsas (sarkans un zils)

Dzirdes uztvere

Nosauc objektus, kuri neatrodas redzes lokā, kad dzird to skaņu

Mēģina dziedāt

Saskarsmes un runas attīstības iemana

Saprot 100 vārdus un vairāk

Pēc paša vēlēšanās izrunā teikumu no 2 vārdiem. Atkārto priekšmetu nosaukumus

Viegli atkārto vārdus un frāzes. Spēles laikā prot apzīmēt savas darbības ar vārdiem

Saprot nesarežģītu pieaugušā stāstu pēc attēla, atbild uz vienkāršiem jautājumiem

Domāšanas spējas

Katru priekšmetu noliek savā vietā

Šķiro priekšmetus (bumbieris - ābols, vilciņš - klucītis utml.) Starp 5 attēliem prot atrast tādu pašu, ko rāda pieaugušais

Zīmē līniju pēc jūsu parauga

Pēc norādījuma (bez žestu palīdzības) ieliek klucīti tasītē

Dabu rotaļu ar kociņa palīdzību
Rāda 6 - 9 priekšmetus attēlā (no 10)
Bīda krēslu, lai dabūtu priekšmetu
Pēc attēliem saprot nesarežģītus sižetus

Psīhes un spēles darbības īpatnības

Garšo konfektes, īpatnēji lūdz tās
Ir greizsirdīgs, kad redz uzmanības izpausmes attiecībā pret citiem bērniem
Palīdz pieaugušajiem ieviest kārtību
Viegli reproducē novērotās darbības
Miega ilgums - 13 st., nomoda periods - 4 - 6 stundas

Kas patīk bērniem šajā vecumā

Patīk aplūkot grāmatu kopā ar pieaugušajiem.

24 mēneši (2 gadi)

Kustību iemanas

Pārmet bumbu eksperimentētāja rokā
Labi staigā, prot pārkāpt pāri nelielā augstumā paceltai nūjai
Daudz kustas, nenogurst, pārkāpj pāri 15 - 20 cm augstam šķērslim gan ar vienu, gan ar otru kāju
Skraida, cenšas aizbēgt no vecākiem
Skatās zem kājām uz iespējamiem šķēršļiem
Lēkā uz vietas un uz priekšu
Brauc ar trīsriteņi
Sit bumbu neklūpot
Spēj izrāpties no manēžas
Staigā pa kāpnēm bez palīdzības, nostājas uz katra pakāpiena ar abām kājām, taču kāpjot lejā var būt vajadzīga palīdzība
Atver durvis

Roku kustības un palīdzība sev pašam

Būvē torni vai vilcienu (pēc parauga) no 8 klucīšiem
Zīmē vertikālu līniju, pēc tam - aplūkus, ķeburus
Pēc parauga saloka papīra lapu uz pusēm
Prot šķirstīt grāmatas lappuses pa vienai
Met bumbu lielā grozā
Apģērbjas ar pieaugušā palīdzību
Noģērbjas ar citu palīdzību
Prot daļēji apģērbties patstāvīgi
Novāc savas rotaļlietas
Patstāvīgi apsēžas pie galda
Mazgā un slauka rokas
Prasās uz podiņa

Redzes uztvere

Sameklē attēlus vai rotaļlietas analogiski dotajām
Atšķir priekšmetus pēc formas, arī dažas kontrastkrāsas
Prot sameklēt pēc parauga 3 - 4 kontrastkrāsas (sarkano, zilo, zaļo, dzelteno)

Dzirdes uztvere

Izrunā vismaz 10 vārdus

Dažreiz atkārti jūsu jautājumus

Mazāk rāda un vairāk izrunā skaņas un vārdus nekā iepriekšējā etapā

Seko jūsu norādījumiem, vērtīgi nesekojojot jūsu sejas izteiksmei

Saskarsmes iemaņas un runas attīstība

3 - 5 vārdu savienojumi ("telegrāfiskā runa")

Uzdod vienkāršus jautājumus ("Kur tētis?", "Ej?")

Vārda "tas" izmantošana tiek pavadīta ar žestiem

Sauc sevi vārdā, bet ne "es"

Var atkārtot īsus izteikumus

Neprot uzturēt sarunu, nerunā par tēmu

Runa tiek fokusēta uz pašreizējo vietu un laiku

Kopā ar pieaugušo atkārti teikumu no 2 - 3 vārdiem

Zina dažus simtus vārdu un noturīgu vārdu savienojumus, saprot parastus teikumus

Patstāvīgajā runā izmanto apmēram 50 vārdus

Vairākums frāžu tiek izrunātas apstiprinoši

Jautā priekšmetu nosaukumus

Klausās pasakas, stāstus

Izpilda komandas ar 2 - 5 prievārdiem

Atbild uz 1 - 10 jautājumiem

Sauc sevi vārdā

Prot uzdot jautājumus, izmantot īpašības vārdus un vietniekvārdus

Bērni saņem baudu no pašas runas un tās praktiskās pielietošanas

Lūdz ēdienus, saprot divsoļu norādījumus, klausās stāstus, lūdz apskātīt grāmatu

Cenšas izstāstīt par saviem iespaidiem, nosauc priekšmetus un attēlus, izmanto teikumus no diviem vārdiem

Par viņu var teikt "runā maz, bet saprot visu"

Patīk noslēpumaini vārdi, "helikopters, dinozaurs", izrunā tos ar jauku kļūdu kaudzi

Prot pateikt savu vārdu un uzvārdu

Piedzied un dzied līdzi

Normālā uzvedība: dusmojas, čīkst, kož, kliez

Runa kļūst par pamatlīdzekli saskarsmē ar pieaugušo. Bērns labprāt runā tikai ar tuviem, labi pazīstamiem cilvēkiem, taču vēl pagaidām tā nav saskarsmē ar bērniem.

Domāšanas spējas

Atpazīst savas mantas, drēbes

Starp 10 attēliem atrod vienu tādu pašu, kuru rāda pieaugušais

Starp 4 - 5 priekšmetiem atrod vienu, atbilstošu radītajam zīmējumam

Saliek attēlu no 2 daļām

Saliek attēlu, uz kura ir redzams cilvēks, no 6 - 7 daļām pēc parauga

Ieliek vienu objektu otrā, izjūt grūtības, ja redz vairāk pār 2 objektiem

Atveido apli, pēc parauga zīmē krustu, arī cilvēku ar galvu un kājām - bez vidukļa

Vispirms domās iztēlojas uzdevumu, tikai tad to izpilda

Cenšas zīmēt līnijas, atainot apļus

Izgludina saburzītu papīriņu

Mācās spriest ("Šokolādes krēmam jābūt ar žeļu virsū")

Saprot un izpilda divpakāpju norādījumus ("Aizej uz virtuvi un atnes tētim sausiņu")

Psihes un spēles darbības īpatnības

Parāda epizodi, līdzīgi spēlei

Starp lielām motorām aktivitātes fāzēm parādās darbība, kas līdzinās spēlei (piem., spēle "Panāc un pieskaries" lielākā mērā nekā spēle ar rotaļlietām)
Spēlē lomu spēles ar lellēm, izbāztiem dzīvniekiem kopā pieaugušajiem (piem., bieži baro lelli)
Spēles darbības neaprobežojas tikai ar parastām, ikdienišķām "rīcībām" (piem., tēlo, kā gludina veļu)
Palielinās spēļu darbības komplekts (baro lelli, šūpo to, liek gulēt)
Spēlē tā, kā tas tiek "izprovocēts" ar citiem priekšmetiem
Nedod savas mantas citiem
Satuntuļo lelli un liek to gultā
Spēļu sižeti kļūst komplicētāki, mazulis izpilda savstarpēji saistītu darbību virkni
Miega ilgums 13 stundas, nomoda periods 4 - 6 st.
Attīstās pašapziņa
Apdomā savu rīcību

Kas bērniem patīk šajā vecumā

Vilkt sev līdzī vagoniņus
Palīdzēt mājas darbos
Vingrot (mest kūleņus)
Uzrāpties uz krēsla un palīdzēt "mazgāt traukus"
Spēlēm izmanto plaukstus, krēslus, galdu
Pārvieta krēslus
"Lasa" grāmatas ar attēliem, laiku pa laikam pāršķirstot lappuses

18 mēneši (1 gads 6 mēn.)

Kustību iemaņas

Uzkāpjas uz krēsla ar pieaugušo palīdzību
Rāpo augšā pa kāpnēm, ierāpo gultā
Pārvar šķēršļus (durvis, nūja, krēsls)
Daudz staigā, nenogurst, pārkāpj 20 - 25 cm augstus šķēršļus, pieliekot soli pie soļa
Droši un pārliecināti skrien pretī izvēlētam mērķim (nevis vienkārši skraida no prieka, ka ir iemācījies jaunas kustības)
Pilnveidojas līdzsvara, staigāšanas un skriešanas mehānisms, pa kāpnēm nerāpo, bet staigā, parasti turoties pie margām ar vienu roku
Staigā pa apli, iet atpakaļ, riņķo uz vietas
Skraida, klaiņo, lēkā
Apstājas, lai paceltu rotaļlietu
Rāpo uz mēbelēm, cenšas izrāpties no manēžas
Brauķā ar četrriteņi
Cenšas iespert bumbu, bieži netrāpa
Iekārtojas ērtāk krēslā

Roku kustības un palīdzība sev pašam

Būvē torni no 3 - 4 klucīšiem
Taisa 2 vai vairāk līnijas, zīmējot krustu
Atver kastes, aizver apaļas kastītes
Attaisa konfekšu kārbu vai attin konfekšu papīrīti
Pāršķir lappuses grāmatā
Noliecas, ceļot rotaļlietu no grīdas
Droši izdzer pustukšu glāzi
Pasniedz tukšu šķīvi
Novelk kurpes, zeķes, noņem cepurīti

Velk rotaļlietu aiz aukliņas
Sāk patstāvīgi ēst ne tikai biezu, bet arī šķidru ēdienu, izmantojot karoti; droši izmanto tasīti
Ātri satver visu, kas viņam patīk
Izgāž mantas uz grīdas un "rakņājas" pa tām, meklē, kas paslēpts iekšā
Met bumbu, turot to rokā
Mērcē šķidrumā cieta ēdiena gabaliņus

Redzes uztvere

Izvairās no šķēršļiem uz virsmas (bedrītes, pakalniņi)
Orientējas 3 - 4 ģeometriskajās formās - lode, kubs, ķieģelis, prizma - piramīda

Dzirdes uztvere

Pagriežas pret pazīstamiem priekšmetiem vai cilvēkiem, kuri nosauc viņus vārdā
Saprot "Met bumbiņu"
Skrien pie durvīm, kad jūs sākas "Iesim"
Māj ar roku, atvadās, kad jūs sākat: "Uz redzēšanos", nepavadot vārdus ar attiecīgu žestu

Saskarsmes un runas attīstības iemaņas

Vārdu krājums - 3 - 50 vārdi. Sāk veidot vārdu savienojumus no 2 vārdiem.
Vārdu jēdzienu pārceļšana (piem., "tētis" - uzruna visiem vīriešiem)
Izmanto valodu komentāriem, lūdzot objektus un darbojoties
Cenšas iekarot citu cilvēku uzmanību
Iespējama bieža atdarināšana un imitācija
Bērns arvien vairāk izrunā apdomātus vārdu savienojumus, 1 - 2 zilbēģus vārdus. Vārdu jēdzieni variējas atkarībā no situācijas un bērnu pārdzīvotajām emocijām
Pieaug bērna vajadzība pēc runas saskarsmē, kas saistīta ar dažādiem viņa darbības veidiem. Bērni nereti sarunājas ar rotaļlietām, attēliem, mājasdzīvniekiem. Mīmikas un žestu valoda sāk pakāpeniski izzust.
Lūdzas uz tualeti, izsaka prasību ar skaņu palīdzību vai izrāda nemieru.
Saprot vesela teikuma nozīmi.
Sāk atkārtot frāzes
Atvieglotus vārdus sāk aizstāt ar pareizajiem (mjau - kaķis, vau - vau - suns)
Stipras ieinteresētības momentos izmanto ne tikai atvieglotus, bet sāk izrunāt arī pilnus vārdus
Prot mērķtiecīgi izmantot dažus pirmos vārdus, lai pieaugušie saprastu
Pagaidām labāk izprot, ko viņam saka nekā runā pats
Labi izprot frāzes (piem., "Aizskrien uz virtuvi un atnes tētīm ābolu!")
Attēlus grāmatā vairs "neķer", bet rāda pēc jūsu lūguma
Daži bērni jau labi runā, vārdus izrunā diezgan skaidri, var nosaukt visus ģimenes locekļus, daudzus mājsaimniecības priekšmetus un visus dzīvniekus, kurus redz attēlos

Domāšanas spējas

Iegaumē, kur atrodas daži priekšmeti un rotaļlietas
Izpilda trīspakāpju instrukciju
Ieliek apļus, trīsstūrus un kvadrātus dēlī ar attiecīgu formu caurumiem
Kad jautā, parāda priekšmetus attēlā (6 - 9 no 10)
Velk galdautu, lai dabūtu rotaļlietu
Saprot aizliegumu un izpilda to
Atnes rotaļlietu pēc lūguma un izpilda vienkāršus rīkojumus: "Uzliec lacīti uz galda"
Saprot priekšmetu un darbību attēlus
Ir izpratne par priekšmetu vispārinājumu pēc būtiskām pazīmēm
Sāk saprast kādas darbības beigas. Piem., ēd zupu un sniedz šķīvi, parādot vai demonstrējot "Esmu paēdis, šķīvis tukšs"

Šķiro priekšmetus pēc formas, būvē piramīdu, ņemot vērā gredzenu izmērus
Ielūkojas visos mājas kaktiņos
Mazāk raizējas, ja paliek viens: var domās reproducēt cilvēka tēlu

Psihes īpatnības Parādās kaut kas līdzīgs spēlei: rāda, piedāvā, ņem rotaļlietas Spēlējas pats ar sevi
Biežas simboliskas darbības: tēlo, ka dzer, sarunājas pa telefonu utt. Rāda uz sevi, atbildot uz jautājumu: "Kurš to izdarīja?"
Ja rokā ielikt zīmuli, sāk zīmēt Imitē darbību ("lasa" grāmatu)
Spēlē arvien biežāk atspoguļo novērojamas darbības - slauc, mazgā traukus utt.
Kopējais gulēšanas laiks 13 - 14 st., nomodā - 3, 5 st.

Kas bērniem patīk šajā vecumā

Patīk skrūvēt nost korķi no flakona
Bērnu dzejoļi, cenšas tos stāstīt
Spēlēties ar traukiem
Stūmt uz priekšu priekšmetus, līdzīgi kā zāliena pļaujmašīnas
Sist rotaļlietas: gumijas āmurs
Salikt 4 - 5 lielus lucīšus
Spēlēties ar ķermeņa daļām ("Kur ir tavš deguntiņš?")
Dejot mūzikas pavadījumā
Griezt rokturus, spiest pogas
Spēlēt paslepes

1,1 - 1,3 gadi

Kustību iemaņas

Stājas uz grīdas un mazliet iet bez atbalsta

Roku kustības un palīdzība sev pašam

Ņem sīkus priekšmetus ar pirkstiem kā ar pinceti
Savāc rozīnes pudelītē, ja parāda, kā to dara
Pēc rādīšanas cenšas uzlikt vienu mazu rotaļlietu uz citas, tad atmet to
Pēc parauga liek rotaļu tasītē vai kastītē
Ja palīdzēsiet, var iebāzt rokas piedurknēs
Prot turēt karoti, taču vēl neprot izmantot to bez pieaugušo palīdzības
Pēc parauga cenšas zīmēt ar krāsaino zīmuli

Saskarsmes iemaņas un runas attīstība

Saprot dažus lūgumus
Izmanto žestu "še" uz lūgumu "iedod"
Izrunā 4 - 5 vārdus
Saprot daudzu vārdu jēdzienus, kā arī vārdus kontekstā ("Iesim pastaigāties")
Var nobuķot pēc lūguma

Psihes un spēles darbības īpatnības

Atnes rotaļlietu savam attēlam spogulī
Kautrējas

14 mēneši (1 gads 2 mēneši)

Kustību iemaņas

Staigā patstāvīgi, gandrīz nerāpo

Roku kustības un palīdzība sev pašam

Būvē torni no 2 klucīšiem
Grūž mazas mašīnas
Cenšas mest bumbu gaisā, kā arī met to jūsu virzienā
Novelk zeķes, atpogā kurpes
"Zīmē" ar krītu vai zīmuli

Redzes uztvere

Apriet apkārt augstiem šķērsļiem

Dzirdes uztvere

No 2 - 3 zināmiem priekšmetiem (attēliem) skatās uz nosaukto

Saskarsmes iemaņas un runas attīstība

Atkārto īsus vārdus, dzirdot tos pieaugušo sarunā (vai arī reproducē tos pēc dažām stundām)
Pazīst dažus īsus dzejoļus, ieliek tajos atsevišķus vārdus
Izrunā 4 - 6 vārdus (ieskaitot vārdus)
Saprot un izpilda parastus lūgumus
Cenšas dziedāt

Domāšanas spējas

Parāda 3 - 5 ķermeņa daļas, norādot uz sevi
Saliel visus klucīšus kastē
Liek iekšā dēlī attiecīgos caurumos aplus, trīsstūrainus un kvadrātus diskus
Pēc jūsu lūguma liek rotaļlietu tasītē vai kastītē
Atver divas kastes
Paņem rotaļlietu, kas atrodas aiz stikla barjeras
Neilgi spēj skatīties uz attēlu, par kuru jūs runājat

Kas šajā vecumā patīk bērnam

Patīk atskaņas, dziedāt līdzi

15 mēneši (1 gads 3 mēneši)

Kustību iemaņas

Skrien it kā sapītām kājām
Var noiet 5 - 8 metrus
Var staigāt diezgan ilgu laiku, mainīt stāvokli - pietuities, pieliekties, kāpties atpakaļ, pagriezties
Staigāt bez atbalsta - ir kļūvis patstāvīgs
Izmēģina dažādus gaitas variantus. Rāpo augšā un kāpj lejā pa kāpnēm. Cenšas norāpties no augsta krēsla. Izpilda darbības: pieceļas - iet - rāpo - pieceļas - iet
Staigā nepietupjoties, ilglaicīgi, maina stāvokļus

Roku kustības un palīdzība sev pašam

Saliel torni no 3 - 4 klucīšiem
Novieto vienu klucīti uz otra pēc parauga
Palīdz pāršķirt grāmatas lappuses
Paceļ tasīti, dzer un liek atpakaļ. Labi košļā.
Ēd bez palīdzības, izmanto karoti
Spēlē ripinot bumbu pieaugušajam
Patstāvīgi ēd biezu ēdienu, izmantojot karoti

Izmanto dažus priekšmetus: traukus, zobu suku, ķemmi, telefonu
Atver skapīšus, izņem to, kas tur atrodas
Met bumbu, turot rokās
Palīdz apģērbties

Redzes uztvere

Pazīst dažus priekšmetus pēc reāliem attēliem
Orientējas divos dažādos lielumos - bumbiņas, klucīši, kociņi

Saskarsmes iemanas

Parāda dažus nosauktos priekšmetus un attēlus
Saprot 20 - 50 vārdus (ķermeņu daļu nosaukumus, priekšmetus, dažādas darbības)
Runā savā valodā. Izrunā 6 - 10 vārdus (ieskaitos skaņu imitēšanu)
Pēc lūguma padod nosauktos priekšmetus.
Viegli izrunā bieži dzirdētus, ne pārāk sarežģītus vārdus.
Ātri paplašinās saprotamu vārdu krājums (30 - 50), prieka brīžos izmanto atsevišķus vieglus vārdus.
Izrunā 4 - 5 bieži pieaugušajiem saprotamus vārdus. Izmanto skaņas "b, k, d, g"; vārdi ir īsi, sākas ar šiem burtiem
Izrunā vārdu daļas ("bu" - "bumba" vietā)
Izrunā un rāda ar žestiem "nē": "ne - ne" un noliedzoši māj ar galvu
Parāda, ko viņam vajag, ar žestiem un izrunā vārdu sākumu
Atpazīst runā tuvu cilvēku vārdus un norāda uz viņiem
Saprot un izpilda vienkāršus norādījumus ("Met bumbu tētīm")
Smejas par uzjautrinošām ainām

Domāšanas spējas

Prot atpazīt sevi un tuvus cilvēkus fotogrāfijās
Ieliek blokus attiecīgu formu caurumos
Liek 5 - 6 (no 10) klucīšus tasītē vai kastītē (bet ne visus)
Parāda degunu un acis. Rāda mitras bikses.
Sāk palīdzēt mammai (slaucīt grīdu utt.)
Vārdu krājums pieaug, prāts attīstās, tas atvieglo iegaumēšanas procesu
Saista tuvus cilvēkus un priekšmetus ar to vārdiem un nosaukumiem
Veidojas domu asociācijas, kas saistītas ar pieaugušā vārdiem un žestiem
Sāk mācīties, kā tiek iekārtotas lietas: cenšas aizvērt kastes, salikt klucīšus. saliek piramīdu pēc parauga
Sāk vispārīgāk priekšmetus pēc būtiskām pazīmēm

Psihes un spēles darbības īpatnības

Atdarina pieaugušo darbības
Skatās attēlus, var tos nobučot
Rāda uz pazīstamiem cilvēkiem, dzīvniekiem, rotaļlietām
Spoguļattēlā cenšas satvert rotaļlietu, kas tiek pakarināta aiz viņa
Spiež sev klāt lelles, rotaļu dzīvniekus
Spēlēs bieži reproducē agrāk iemācītas darbības ar priekšmetiem; piemēram, savērt gredzenus piramīdā, barot lelles, ripināt mašīnas utt.
Miega garums 13 - 14 stundas, nomoda periods līdz 3, 5 stundas

Kas bērniem patīk

Patīk spēlēties ar pieaugušajiem, atdarinot dzīvniekus: mū, mjau, vau - vau
Patīk novilkt apavus
Grūstīt un spārdīt rotaļlietas. Metāt bumbu, meklēt rotaļlietas

Spēles, kas saistītas ar pieskaršanos
Pētīt tukšas kastes, atkritumu spaiņus (esiet uzmanīgi!)
Vizināties uz tēta pleciem
Sarunāties ar rotaļlietām